

Slutrapport, DEM-projekt

Når et projekt med medfinansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Decentrale Erhvervsfremmemidler (DEM) afsluttes, er det vigtigt at få beskrevet projektets vigtigste resultater og samlet op på de gode – og eventuelt mindre gode – erfaringer, der er indhøstet undervejs. Erfaringerne skal bruges til læring og input til at skabe endnu bedre og mere effektfulde projekter i fremtiden.

Projektets resultater og erfaringer skal beskrives af den kontraktansvarlige partner i den såkaldte **slutrapport**, der skal afleveres til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse samtidig med det afsluttende regnskab for projektet.

NB: Hvis projektet slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, vil denne evalueringsrapport erstatte slutrapporten. Den kontraktansvarlige partner kan i så fald vælge at udarbejde sin egen slutrapport, men det er ikke noget krav.

Hvis projektet derimod ikke slutevalueres af Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses evaluator, skal den kontraktansvarlige partner sørge for at få udarbejdet slutrapporten.

Slutrapporten skal udfyldes i den nedenstående skabelon for at sikre sammenlignelighed på tværs af projekter.

Slutrapporten vil blive offentliggjort på [Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses hjemmeside](#).

Slutrapporten skal derfor skrives, så den kan læses og forstås af personer uden forudgående kendskab til projektet. Skriv gerne i et kort, klart og aktivt sprog. Og brug gerne underoverskrifter og punktopstillinger, som gør teksten overskuelig og læsevenlig.

Hvis projektet er evalueret af en ekstern evaluator, som projektet selv har udvalgt, kan resultaterne fra denne evaluering med fordel indarbejdes i slutrapporten.

Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, juni 2021

Skabelon for slutrapport (max 10 sider)

Stamdata om projektet

Ud for "journalnummer" skrives projektets journalnummer hos Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

De samlede projektudgifter og medfinansieringen skal matche det endelige projektregnskab. Hvis den kontraktansvarlige partner er i tvivl om medfinansieringen, bedes man kontakte Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Alle beløb bedes oplyst i hele kr.

Projekttitlel: Kultur, natur og erhverv - nye turismereformer i og omkring Esbjerg Havn

Journalnummer: TUR-22-0121

Projektperiode: 01-09-2022-31-08-2024

Samlede projektudgifter (kr.): 1.794.663.14

Medfinansiering fra DEM-midler (kr.): 897.331,57

1. Projektets formål og vigtigste partnere

Her beskrives kortfattet projektets formål, inkl. målgruppe. Herudover beskrives hvilke partnere (erhvervsfremmeaktører, uddannelses- og videninstitutioner, virksomheder mv.), der har bidraget til at gennemføre projektet, og hvilke roller partnerne hver især har udfyldt i projektet.

Formålet med projektet var at udvikle et koncept for en helt ny sti op langs vestkysten – i første omgang fra grænsen til Varde Å. Stien skulle åbne adgangen til og brugen af kysten. På stien udvikles særlige oplevelsespunkter, som kan understøtte gæstens oplevelser, og samtidig skabes muligheden for øget omsætning i form af servering og overnatning. Et væsentligt oplevelsespunkt er Esbjerg havn, som gøres tilgængelig for borgere og turister. Havnen tænkes bedre sammen med byen og med hele kyststrækningen. En publikumsvenlig havn vil give helt nye varierede oplevelser, formidling af fremtidens energiproduktion og skabe sammenhæng til byens oplevelseserhverv.

Partnere i projektet har været Esbjerg Havn, Esbjerg Kommune samt Destination Vadehavskysten. Denne gruppe har været udførende i projektarbejdet og har løbende holdt møder for at sikre fremdrift, strategisk sammenhæng samt tværgående samarbejde. Esbjerg Havns rolle har været at deltage i udviklingen af Masterplanen og sikre forankring. Esbjerg Kommunes rolle har været at deltage i udviklingen af masterplanen for sikre koordination til kommunens øvrige politikker og planer samt at sikre politisk opbakning til masterplanen. Destination Vadehavskystens rolle har været projektledelse og koordination mellem parterne.

Esbjerg Havn, Esbjerg Kommune og Destination Vadehavskysten er økonomiske partnere.

Blæst fra Vest, Pedersen Gruppen, Villemoes Holding, Esbjerg Kunstmuseum, Esbjerg Skaterforening, Danhostel Esbjerg, Restaurant Sydvesten, Esbjerg Streetfood, Foreningen Martha Sønderho og Café Danmark har alle deltaget i projektets aktiviteter, men er ikke økonomiske partnere.

I den oprindelige ansøgning nævnte vi en række andre mulige partnere som f.eks. Tønder Kommune, Destination Sønderjylland, Hotel Britannia, Esbjerg City Forening og Dansk Kyst- og Naturturisme. Men i det nedskalerede projekt er disse ikke længere en del af projektet.

Herudover er der kommet støtte fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse.

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

Her beskrives kort de vigtigste aktiviteter, som har været gennemført i projektet, de skabte output samt resultater/effekter. Med hensyn til resultater/effekter beskrives både de allerede skabte resultater/effekter og de resultater/effekter, som forventes at indtræffe, efter projektet er afsluttet.

Beskrivelsen af projektets aktiviteter, output og resultater/effekter skal tage udgangspunkt i den endelige ansøgning og det output- og effektskema, som den kontraktansvarlige partner afleverer til Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i forbindelse med projektets afslutning. Det er ikke nødvendigt at omtale alle indikatorer. Dog skal antal deltagende virksomheder/personer samt resultat-/effektindikatorer altid omtales. Vigtige resultater, som ikke er målt med indikatorer, bør også omtales.

Udviklingen af et nyt sti-koncept langs vestkysten har udmøntet sig i en Masterplan for Esbjerg Havn og denne plan har været et vigtigt redskab til at kunne fremme grøn og bæredygtig turisme i området. Indsatsen har adresseret følgende centrale områder:

* Grøn og bæredygtig turisme: Vi har arbejdet med at formidle oplevelser med produktion og logistik ved fremtidens bæredygtige energi. Power-to-X anlæg, testmøller, vindmølleelementer, havvarmepumpe i produktion.

* Strategisk sammenhæng og tværgående samarbejder: Et tæt tværgående samarbejde mellem havn, kommune, destinationer er etableret med et strategisk mål om at skabe oplevelser og omsætning langs Vadehavet baseret på oplevelser i naturen og med respekt for naturen.

* Stedbunden oplevelsesudvikling: Vi har arbejdet med stedbunden oplevelsesudvikling, der knytter sig til destinationens kærneprofil: "Det bedste sted at lade op".

* Attraktive investeringer i turismen: Der er foretaget investeringer i et attraktivt turismeprodukt.

Første fase af realiseringen af masterplanen:

Arkitema pegede, i masterplanen, på tre delstrækninger, der giver bedst mening at arbejde med i forhold til aktiviteter og wayfinding. Delstrækningerne "Havnen & Vandkanten", "Midtbyen & Dokken" og "Boligbyen & Bakkerne", bringer de besøgende gennem et forskelligartet landskab med scenskift - på kanten mellem by og havn. Indenfor disse delstrækninger anbefalede Arkitema seks såkaldte "oplevelsesdynamoer" – områder designet til at skabe autentiske og efterspurgte oplevelser, hvor kultur, mad, natur og historie er i centrum.

De seks udpegede oplevelsesdynamoer er:

Fiskeri- og Søfartsmuseet / Esbjerg Strand / Fiskerihavnen / Dokken, Musikhus og Kunstmuseum / Måde Bakker / Slambakkerne (perspektiv med lang tidshorisont).

Styregruppen, med støtte fra projektets partnere, udpegede Fiskerihavnen som den strategisk bedste lokation for udrulningen af projektets første fase. Her var det muligt at teste forskellige initiativer af, indenfor en rimelig økonomisk ramme, ligesom tilladelser til afvikling af aktiviteter let kunne godkendes. Det blev, fra destinationens side, besluttet, at åbningstrækket skulle bestå af 3 forskellige initiativer, hvoraf to blev realiseret. Initiativerne havde fokus på at forbedre mobiliteten, herunder wayfinding, og skabe aktivitet i området.

De realiserede åbningstrækinitiativer var:

1. Lydvandring fra Esbjerg Torv til Fiskerihavnen via Storyhunt app:

Wayfinding er et hovedelement i projektets masterplan og en nødvendighed for at sikre hensigtsmæssig færden mellem by og havn. Flere af havnemiljøerne på strækningen er præget af erhverv, hvor visse zoner er utilgængelige for turister. Etablering af skiltning i projektets opstartsfasen var ikke en mulighed, grundet økonomiske og tidsmæssige begrænsninger. Grundet disse overvejelser, udviklede tilsagnsmotager i samarbejde med udvikleren Storyhunt,

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

en lydvandring, der fungerer som wayfinding og samtidig en aktivitet, mellem by og havn. Med start fra Esbjerg Torv, tager lydvandringen gæsten med på en rejse gennem Esbjergs historiske udvikling, hvor der lægges særlig vægt på havnen og dens betydning for Esbjergs udvikling gennem tiden. Turen afrundes på Esbjerg Fiskerihavn, hvor gæsten opfordres til at bruge områdets faciliteter, eller tage turen tilbage til centrum. Lydvandringer bliver fremadrettet et strategisk greb for wayfinding over hele destinationen, da den kombinerer en vedkommende oplevelse med vejvisning. Løsningen via Storyhunt, som vi valgte at gå med, tilbyder Ai-genereret indhold, således man let kan justere og ændre indholdet.

Effekter:

21 startede ture, 15 afsluttede ture, 216 "unlocked stories" (historier, der er låst op), Gennemsnitligt 10.29 historier pr. tur, Besøg på præsentationssiden: 145. Udgangspunktet var, at der før vi lancerede produktet IKKE var en guidet byrundtur og ikke var et lignende produkt. Vi ved derfor med sikkerhed, at der er 15 personer, som har gået turen over sommeren.

Perspektiver:

* Nye ruter, som forbinder andre dele af havnen med Fiskerihavnen. Eksempelvis Esbjerg Strand, som er et rekreativt område for sejlsport og andre vandaktiviteter.

2. Workshop for børneinstitutioner med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Blæst fra Vest er en virksomhed, som udgiver børnebøger under kategorien hjemstavnlitteratur. De har udviklet et univers, hvor fiskeri og natur formidles i børnehøjde, med afsæt i den lokale natur- og kulturhistorie. Blæst fra Vest udviklede i den forbindelse en stedbunden workshop på Fiskerihavnen i Esbjerg, hvor deres fortællinger blev udfoldet i forskellige børnevenlige og kreative aktiviteter, såsom produktion af badges, farvelægning af illustrationer og sten, perleplader, fiskedam, sansekasser m.v. De indgik et samarbejde med Fiskernes Hus, hvor gamle fiskere flåede og tilberedte forskellige fisk og fortalte om livet som fisker i gamle dage. Dertil kom lokale forfatter og digter Erik Trigger, og læste op af en af sine børnebøger, der også relaterer sig til fiskeriet.

Arrangementet var inddelt i 3 forskellige tidsperioder, således institutioner kunne tilmelde sig 2 timer ad gangen. Invitationer blev udsendt 2 måneder før arrangementet, og alle tidsperioder var fuldt booket på dagen. I alt deltog 84 børn og 9 pædagoger. Arrangementet blev omtalt i EsbjergLiv med en artikel før og efter afholdelse.

Perspektiver:

* Udvikling af familievenlige aktiviteter, som kan rejse og foldes ud i andre havne langs hele Vestkysten (Destination Vesterhavet og Destination Nordvestkysten).

* Et formidlingsprodukt, der kan leve ved andre turistaktører i kommunen, herunder Fiskeri- og Søfartsmuseet (Museum Vest), Vadehavscentret og Esbjerg Kommunes Biblioteker. Der er allerede indgået samarbejdsaftale med Esbjerg Kommunes biblioteker.

3. Workshop for børnefamilier med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Blæst fra Vest er en virksomhed, som udgiver børnebøger under kategorien hjemstavnlitteratur. De har udviklet et univers, hvor fiskeri og natur formidles i børnehøjde, med afsæt i den lokale natur- og kulturhistorie. Blæst fra Vest udviklede i den forbindelse en stedbunden workshop på Fiskerihavnen i Esbjerg, hvor deres fortællinger blev udfoldet i forskellige børnevenlige og kreative aktiviteter, såsom produktion af badges, farvelægning af illustrationer og sten, perleplader,

2. Projektets vigtigste resultater/effekter

fiskedam, sansekasser m.v. De indgik et samarbejde med Fiskernes Hus, hvor gamle fiskere flåede og tilberedte forskellige fisk og fortalte om livet som fisker i gamle dage. Arrangementet fungerede som et åbent hus event, hvor børnefamilier kunne møde mellem kl. 10.00-16.00. Lørdag deltog ca. 150 personer - herunder børn, forældre, bedsteforældre m.v. Arrangementet blev omtalt i EsbjergLiv med en artikel før og efter afholdelse.

Perspektiver:

- * Udvikling af familievenlige aktiviteter, som kan rejse og foldes ud i andre havne langs hele Vestkysten (Destination Vesterhavet og Destination Nordvestkysten).
- * Et formidlingsprodukt, der kan leve ved andre turistaktører i kommunen, herunder Fiskeri- og Søfartsmuseet (Museum Vest), Vadehavscentret og Esbjerg Kommunes Biblioteker. Der er allerede indgået samarbejdsaftale med Esbjerg Kommunes biblioteker.

4. Udvikling af prospekt: "Etablering af pontonbro ved Fiskerihavnen og Dokhavnen i samarbejde med Esbjerg Havn og Turbåden Martha".

Det mest efterspurgte turismeprodukt i Esbjerg, er en havnerundfart. Der findes i dag et produkt, hvor turister kan sejle fra Fanø til Esbjerg Havn med Turbåden Martha, men grundet tidevandsforskelle, er det ikke muligt for turbåden at lægge til i Esbjerg Havn uden en pontonbro. I projektet udarbejdede vi, i samråd med Turbåden Martha og Esbjerg Havn, en fondsansøgning om etablering af en ny pontonbro i Esbjerg Havn, som ville kunne skabe et nyt og efterspurgt turistprodukt på Dokhavnen i Esbjerg. Ansøgningen blev dog afvist med begrundelsen, at det var Esbjerg Havn der burde stille en sådan bro til rådighed.

Perspektiver:

- * Der arbejdes i øjeblikket på en ny ansøgning til en anden relevant fond, hvor flere interessenter er tænkt ind. Her er der medfinansiering fra hhv. Esbjerg havn og Turbåden Martha. Ansøgningsfrist er i januar 2025.

3. Erfaringer og læring

Her beskrives de vigtigste erfaringer og læring, som den kontraktansvarlige partner og de øvrige partnere bag projektet har gjort sig, og som man bør holde sig for øje, hvis man skal gennemføre lignende projekter i fremtiden. De mindre gode erfaringer kan være mindst lige så vigtige at få beskrevet som de gode.

Fokus skal være på, om projektets effektkæde (årsags-virkningssammenhænge) hang sammen som ventet, dvs. førte de gennemførte aktiviteter til de forventede output og effekter? Hvis de gennemførte aktiviteter ikke førte til de forventede output og effekter, skyldtes det så, at en eller flere af de kritiske forudsætninger bag projektets effektkæde ikke holdt stik, eller var der tale om uforudsete udefrakommende faktorer (fx en økonomisk lavkonjunktur)?

Var nogle aktiviteter særligt succesfulde? Var der aktiviteter, som man ville udelade, tilføje eller gribe anderledes an, hvis man skulle gentage projektet?

Hvis projektet er evalueret, eller der er foretaget anden form for videnopsamling, kan dette med fordel indarbejdes i slutrapporten.

1. Lydvandring fra Esbjerg Torv til Fiskerihavnen via Storyhunt app

Man kunne med fordel have samarbejdet mere indgående med Byhistorisk Arkiv i udviklingen af indholdet til denne app. Det har vist sig meget tidskrævende at indsamle viden og data, samt at skrive fortællingerne. Ai er blevet brugt i mindre grad, men kunne have været anvendt strategisk bedre.

Selve app'en og dens funktioner fungerer rigtigt godt. Det er let at både indsætte indhold og oversætte, og da app'en har en ai-funktion, hvor man ikke behøver at indtale fortællingerne, sparer man både tid og ressourcer på dette.

Man kan desuden arbejde på en mere "permanent" form for markedsføring af app'en, både i form af QR-koder på selve ruten, eller som skilte/flyere på byens mange hoteller.

2. Workshop for børneinstitutioner med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Denne workshop var særdeles vellykket, på trods af regnvejr. Samarbejdet mellem de forskellige involverede aktører var godt, og man kunne med fordel tilføje 1-2 samarbejdspartnere (f.eks. Biblioteket eller Fiskeri- og Søfartsmuseet), som kunne bidrage til endnu flere oplevelser.

Produktet kan med fordel foldes yderligere ud, og der er allerede indgået samarbejder mellem Blæst fra Vest og øvrige erhvervsaktører i Destinationen - bl.a. i forbindelse med Tall Ships Races 2025.

3. Workshop for børnefamilier med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Produktet når sine målsætninger, men kunne sagtens have været eksekveret med op mod 400 gæster på en dag. Der er derfor plads til endnu flere besøgende. Her kunne man med fordel lave en øget markedsføringsindsats, inddraget feriehusbureauer til hjælp med markedsføring direkte til deres gæster eller lignende.

Produktet ville sagtens kunne udvides og udvikles. Evt. suppleret af foodtrucks, musik eller lignende. Produktet har den fordel, at man kan flytte det til andre lokationer, så det er

3. Erfaringer og læring

4. Udvikling af prospekt: "Etablering af pontonbro ved Fiskerihavnen og Dokhavnen i samarbejde med Esbjerg Havn og Turbåden Martha".

Selvom fondsansøgningen blev afvist, arbejdes der nu videre på en mere uddybende ansøgning til en måske mere relevant fond.

Vi er blevet mere opmærksomme på at vores hjælp til udarbejdelse af fondsansøgninger, kan have en vis værdi for flere af vores erhvervspartnerne. I ansøgningen medtænkes økonomi til at finansiere vores timeforbrug i det respektive projekt der ansøges til, hvilket forsvarer vores involvering i projektansøgninger. Det er derfor blevet et strategisk salgsgreb i vores partnerprogram, og det er noget erhvervet finder værdifuldt, da de ofte selv mangler ressourcer og viden til at ansøge om penge til projekter.

I netop denne ansøgning, havde vi ikke redegjort for medfinansiering, hvilket er sikret i den nyeste ansøgning. Det har med stor sandsynlighed været et overvejende argument for at pengene ikke blev tildelt i første ansøgning.

3. Erfaringer og læring

4. Forankring/videreførelse efter projektperioden

Her beskrives, hvordan projektets resultater videreføres og videreudvikles, når tilskuddet udløber, og hvilke konkrete tiltag der er gjort for at forankre projektets erfaringer og resultater.

1. Lydvandring fra Esbjerg Torv til Fiskerihavnen via Storyhunt app

Arbejdet med lydvandringen har været meget lærende og givtigt. Det giver endvidere anledning til at fortsætte arbejdet med wayfinding og oplevelser på denne platform. Her vil vi bruge vores erfaringer fra udviklingen af denne lydvandring, således vi kan bruge viden fra relevante samarbejdspartnere mere strategisk. Derudover vil vi anvende ai til udviklingen af indholdet, hvor et netop gennemført ai-kursus, giver os forudsætningerne til at bruge ai-tjenester bedre.

2. Workshop for børneinstitutioner med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Denne workshop har allerede medført et konkret samarbejde mellem Esbjerg Kommunes biblioteker og Blæst fra Vest. De arbejder fremadrettet udenom Destinationen med relevante børneevents for både borgere og turister.

3. Workshop for børnefamilier med udgangspunkt i fiskeri og naturen i samarbejde med Blæst Fra Vest.

Dette produkt har potentiale for at være et rejsende produkt, som man kan tilbyde som et havnenært event i forskellige byer langs vestkysten, for at fremme handel og aktivitet. Der arbejdes i øjeblikket på at etablere en kombineret foodtruck-festival langs vestkysten, hvor workshoppen fungerer som et oplevelses-supplement for at tiltrække børnefamilier.

4. Udvikling af prospekt: "Etablering af pontonbro ved Fiskerihavnen og Dokhavnen i samarbejde med Esbjerg Havn og Turbåden Martha".

Erfaringen med projektansøgningen har motiveret os til at arbejde mere målrettet med relevante projektansøgninger for vores erhvervspartnere, og et nyt samarbejde med Turbåden Martha om en ny ansøgning er allerede etableret.

4. Forankring/videreførelse efter projektperioden

Den/de tegningsberettigede for den kontraktansvarlige partner¹:

For- og efternavn	Dato og underskrift
Hans Peter Folmann	

¹ Hvis du har en bemyndigelse fra den tegningsberettigede til at underskrive perioderegnskaber, kan du også underskrive slutrapporten.